

Llibres en perill d'extinció

Resultats d'una primera expedició als ecosistemes bibliotecaris del país

BIB. BOTÓ. Grup de Treball de Biblioteques Infants i Juvenils del COBDC, amb l'ajuda inestimable de la llibretera Montse Marcet d'El Racó del Llibre Jove de Rubí

Després d'un llarg viatge visitant les reserves bibliotecàries de clima d'alta muntanya, les sales de lectura de regions càlides, les zones humides de petits lectors o les àrees infantils d'aire selvàtic, podem afirmar que les nostres biblioteques públiques estan plenes de llibres en perill d'extinció. Exemplars que han rebut premis internacionals i grans elogis de la crítica, obres d'autors clau en la història de la literatura infantil i juvenil, llibres que han obert noves vies literàries i artístiques i, sobretot, llibres que conformen la història de la literatura infantil catalana, sobreviuen en les nostres biblioteques, conscients que són els darrers exemplars d'unes espècies que ja no es poden trobar a cap llibreria.

Els professionals que treballem en aquests petits refugis naturals que són les àrees infantils de les biblioteques, intentem trobar-ne les causes: les polítiques culturals del sector del llibre?, pressions en el mercat editorial?, nous punts de vista més comercials?... Qui ho sap! La veritat és que ens sentim amb el deure moral de detectar tots aquests llibres en perill d'extinció per intentar salvar-los de la desaparició total.

Per a aquest fi però, hi ha algunes premisses o inconvenients que fan la tasca molt feixuga i complicada.

- Els clàssics de la LIJ han d'estar a totes les àrees infantils, en constant reedició, a l'abast de tots els infants i joves. No sols a biblioteques especialitzades!

- A vegades algunes d'aquestes obres tan importants només ens arriben en castellà, o en traduccions al català no gaire correctes.

per saber si un llibre està en actiu o descatalogat (ISBN) no sempre és fiable.

- Algunes editorials no informen que els llibres estan descatalogats, sinó que els mantenen en catàleg però no els serveixen quan fas comandes. S'ha de dir, però, que altres editorials, com Beascoa-Plaza-Lumen, Montena, han elaborat elles mateixes el seu llistat de llibres fora de circulació.

- Puntualment, algunes petites editorials ens donen una alegria recuperant títols d'autors com Arnold Lobel, Maurice Sendak, Leo Lionni, Iela Mari, Roberto Innocenti, Tomi Ungerer... És el cas de Kalandraka o SM. O Marenostrum, amb els llibres *César y Ernestina* de Gabrielle Vincent, o la Galera amb *El ninot de neu* de Raymond Briggs. Però la sensació és que els tiratges curts faran que aviat tornin a desaparèixer dels nostres boscos.

- Potser l'elaboració d'una llista de llibres en perill d'extinció hauria d'anar paral·lela amb l'elaboració d'un llistat dels llibres imprescindibles.

Però anem a pams. En una primera expedició, sense cap intenció d'exhaustivitat i conscients que ens deixem exemplars excepcionals, aquests són alguns dels títols en perill d'extinció:

Il·lustració: Mabel Pierola «Llibre de la por» Alter Pirene

Il·lustració: Carme Solé Vendrell «La lluna d'en Joan» Hyma

Bosc autòctons

Algunes col·leccions desaparegudes o en perill d'extinció:

- Col. El Sac. Ed. La Galera.
- Col. Amb els Cinc Sentits. Ed. Aura Comunicació.
- Col. Pip. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Col. de Contes Clàssics. Ed. Cercle de Lectors/ Aura Comunicació.
- Col. Els Artístics Casos d'en Fricandó. Ed. Destino.
- Col. Contes de l'Àvia Pepa. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Alguns dels exemplars que sobreviuen a les biblioteques:

- Anglada, Lola. *Margarida*. Barcelona: Altafulla, 1948.
- Boix, Manuel; Palacios, Josep (il·lustr.). *La Serp, el riu*. València: Direcció General de Cultura, 1986 (Biblioteca Infantil; 7).
- Calders, Pere; Vendrell, Carme (il·lustr.). *Raspall*. Barcelona: Hyma, 1987.
- Cano, Carles; Giménez, Paco (il·lustr.). *En què es diferencien una selva i un abecedari?* Barcelona: Aura, 1993 (En què es diferencien; 2).
- Cirici, David; Balaguer, Marta (il·lustr.). *Llibre de vòlics, laquidambres i altres espècies*. Barcelona: Destino, 1986.
- Duran, Teresa; Ballester, Arnal (il·lustr.). *Pim, pam, pum, poma*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989.
- Duran, Teresa; Pierola, Mabel (il·lustr.). *Llibre de la por*. Barcelona: Alter Pirene, 1991.
- Escala, Jaume; Solé Vendrell, Carme (il·lustr.). *Els nens del mar*. Barcelona: Siruela, 1991.
- Formiguera, Pere. *Es diu cos: vocabulari corporal per a nenes i nens*. Barcelona: Barcanova, 1996.
- Gisbert, Joan Manuel; Ruano, Alfonso (il·lustr.). *El guardián del olvido*. Madrid: SM, 1991.
- Joma. *El gegant més alt*. Barcelona: Argos Vergara, 1982 (El Drac Vermell; 1).
- Lanuza, Empar de; Grau, Carme (il·lustr.). *L'Abecedari del diumenge*. València: Diputació Provincial de València, 1988.
- Lluísot. *Vull una medalla!* Barcelona: Destino, 1988.
- Obiols, Miquel; Mestres, Lluís (il·lustr.). *Ai Filomena, Filomena i altres contes*. Barcelona: Joventut, 1987.
- Ollé, M. Àngels; Pla Masnou, Imma (il·lustr.). *Un conte sense cap ni peus*. Masnou: MSV, 1993.
- Solé Vendrell, Carme. *La lluna d'en Joan*. Barcelona: Hyma, 1985.

Fauna Ibèrica

Algunes col·leccions desaparegudes o en perill d'extinció:

- Noguer
- Espasa Calpe
- Miñón
- Alfaguara

Alguns dels exemplars que sobreviuen a les biblioteques:

- Alonso, Fernando; Wensell, Ulises (il·lustr.). *El hombrecito vestido de gris*. Madrid: Alfaguara, 1978 (Infantil Alfaguara).
- Armijo, Consuelo; Balaguer, Marta (il·lustr.). *Los Batautos*. Il·lustr. Valladolid: Miñón, 1982 (Las Campanas: 44).
- Balzola, Asun. *Munia y la luna*. Barcelona: Destino, 1990 (Algunas Veces Munia).
- Eguillor, Juan Carlos. *La ciudad de la lluvia*. Madrid: Espasa-Calpe, 1986.
- Escrivà, Viví. *Cuando Lia dibujó el mundo*. Madrid: Espasa-Calpe, 1991.
- Gabán, Jesús. *Gigante y el león del Atlas*. Ediciones B, 1991.
- Horna, Luís de. *La caja voladora*. Espasa Calpe, 1990.
- López Narváez, Concha; Juan Ramon Alonso (il·lustr.). *La tierra del sol y la luna*. Madrid: Espasa-Calpe, 1986.
- Meléndez, Francisco. *Leopoldo o la conquista de l'aire*. Barcelona: Aura Comunicació, 1991.
- Uribe, M. Luz; Krahn, Fernando (il·lustr.). *Cosas y cositas*. Madrid: Espasa-Calpe, 1987.
- Villafañe, Javier; Alonso, Juan Ramón (il·lustr.). *La vuelta al mundo*. Madrid: Espasa-Calpe, 1986.

Ecosistemes mundials

Algunes col·leccions desaparegudes o en perill d'extinció:

- Centpeus. Arca de Júnior.
- Altea Benjamín.
- Laertes. Fantàstica.
- Aliorna. Austral Infantil.
- Petit Esparver. La Magrana.
- Barcanova. Compare Gat.
- Noguer.

Il·lustració: Erik Blegvad «Corre, Maria, afanya't» Lumen

Alguns dels exemplars que sobreviuen a les biblioteques. Alguns d'ells apareixen en el catàleg però difícilment es poden comprar:

- Bartlett, T. C.; Felix, Monique (il·lustr.). *Las clases de tuba*. Pontevedra: Kalandraka, 2003 (Libros para soñar).
- Blake, Quentin. *El violi d'en Patrick*. Barcelona: Arca de Júniol, 1993 (Centpeus).
- Bodecker, N. M.; Blegvad, Erik (il·lustr.). *Corre, Maria, afanya't*. Barcelona: Lumen, 2001.
- Bruel, Christian; Bozellec, Anne. *Pessigolles*. Barcelona: La Magrana, 1988 (L'Esparver Il·lustrat; 4).
- Clément, Claude; Clément, Frédéric (il·lustr.). *El lutier de Venècia*. Barcelona: Aliorna, 1989 (Aliorna Àlbums).
- Cole, Babette. *Lo malo de mamá*. Madrid: Altea, 1990 (Altea Benjamín; 167).
- Collodi, Carlo; Innocenti, Roberto (il·lustr.). *Las aventuras de Pinocho*. Kalandraka, 2005.
- Dahan, André. *Helico i l'ocell*. Barcelona: Destino, 1988.
- Ende, Michael. *Tragasueños*. Barcelona: Juventud, 1998 (Cuadrada).
- Felix, Monique. *Los colores*. Barcelona: Lumen, 1991 (Libros del Ratón).
- Heide, Florence Parry; Gorey, Edward (il·lustr.). *El Tesoro de Tristán*. Madrid: Alfaguara, 1987 (Infantil Juvenil Alfaguara).
- Heine, Helme. *El huevo más bonito del mundo*. Madrid: Altea, 1986 (Altea Benjamín; 80).
- Leprince de Beaumont, J. M.; Schroeder, Binnete (il·lustr.). *La bella i la bèstia*. Barcelona: Lumen, 1990.
- Milne, A. A.; Shepard, E. H. (il·lustr.). *Winnie el Pu*. Barcelona: La Magrana, 1988 (El Petit Esparver; 30).
- Pacovská, Kveta. *Teatre de mitjanit*. Barcelona: Montena, 1993.
- Perrault, Charles; Sarah (il·lustr.). *La Caputxeta vermella*. Barcelona: Barcanova, 1984 (Compare Gat).
- Reyes, Gregg. *Nit al zoo*. Barcelona: La Magrana, 1989.
- Schubert, Ingrid i Dietes. *La petita sabatasses*. Barcelona: Lumen, 1988.
- Sendak, Maurice. *La cocina de noche*. Madrid: Alfaguara, 1987.
- Steadman, Ralf. *Vet aquí el pare*. Barcelona: Aliorna, 1987.
- Tejima, Keizaburo. *El cel del cigne*. Barcelona: Juventud, 1992.
- Vojtech, Anna (il·lustr.). *Les primeres maduixes*. Palma de Mallorca: Olañeta, 1994.
- Ward, Helen. *El rei dels ocells*. Barcelona: Cruïlla, 2000.
- Zimnik, Reiner. *La grúa*. Madrid: Espasa-Calpe, 1985 (Austral Juvenil; 4).

Fins aquí una primera aproximació a l'estat de les nostres reserves naturals. De cara a una segona expedició, ens caldria l'ajuda de tots els professionals del món del llibre: lectors, experts en literatura infantil i juvenil, llibreters, mestres,

pedagogs, autors i il·lustradors i, sobretot, editors.

Aprofitem, doncs, per fer una crida a tots els que vulguin ajudar-nos a engrossir aquesta llista. Només cal enviar els títols que creieu imprescindibles i que ja estan descatalogats a

l'adreça de correu jimboto@cobdc.org. Totes les vostres aportacions s'hi incorporaran i es podran consultar en l'apartat de llibres en perill d'extinció de la nostra wiki (<http://bibboto.wikispaces.com/>).

Margarida Prats Ripoll. Universitat de Barcelona

DE POESIA PER A INFANTS, encara

A la pàgina 7 del número anterior de *Faristol*, vam publicar l'article *De poesia per a infants, encara*, tot obviat la bibliografia consultada per l'autora –imprescindible per ampliar-ne el contingut– i que ara publiquem en aquest número:

ALOY, Josep M. (2004). «Poesia per a gent jove» a *Escola Catalana*, núm. 406, p. 8-10.

AULET, Jaume (2003). «Miquel Desclo i la poesia per a infants» a *Revista del Col·legi de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i Ciències de Catalunya*, p. 35-47.

IZQUIERDO, Oriol (2000). «Versos menuts. Obra dels poetes d'ara per als infants d'ara» a *Faristol*, núm. 35, p. 4-7.

KRUZ, Juan. «La poesia infantil: algunos símbolos» a *CLIJ*, núm. 157, p. 33-36.

MARTÍN, Laia (2004). «El plaer d'escoltar, la joia de dir. Entrevista al poeta Miquel Desclo» a *Escola Catalana*, núm. 406, p. 33-40.

MORER, E. (2006). «Escalant els grans versos. Entrevista a Joana Raspall» a *Faristol*, núm. 56 p. 24-25.

PRATS, Margarida (2000). «El patrimoni ri-

mat a les portes del nou mil·lenni» a *Faristol*, núm. 37, p. 8-15.

PRATS, Margarida (2002) «La poesia per a infants: un gènere entre el folklore i l'obra d'autor» a *La literatura infantil i juvenil catalana: Un segle de canvis*. Barcelona: ICE UAB, p. 47-56.

PRATS, Margarida (2002). «A poesia en catalan da década dos noventa» a *Fada Morgana*, núm. 8, p. 34-37.

SALA-VALLDAURA, J. M. (2004). *Conjurant conjurs (Teoria i pràctica de la poesia per a infants)* a *Escola Catalana*, núm. 406, p. 28-30.